

שר האוצר מוען שמכירו קרב

ב אולם הישיבות של בנין התעד ה' פועל בתל-אביב סערו הרוחות. חברי מפ"ם מכל קצות הארץ התכנסו לישיבה, לשעל פניהם ארשת חומרה וחשיבות. מאז פירוק הפלמ"ח, זהו פירוק הערכים הגדול ביותר שנעשה במדינה, הכריזו בתקיפות מנהיגי המפלגה יעקב חנון, "לא נוכל לעבור לסדר היום על מה שנעשה עתה לגדוד ע"י נינו".

הישיבה התקיימה בתל-אביב, אולם העינים היו נשואות לחיסה, למפעל הגדול של חברת דשנים וחומרים כימיים בע"מ. יומיים לפני כינוסה של מועצת מפ"ם החליטה הממשלה לאשר את ההסכם, ששר האוצר ניסח לחתימה בראשייתיות, עם ראש ק"בוצת עסקי מלחה הפיתוח בארצות-הברית, המליונר האמריקאי רוטברג. עיקרו של ה' הסכם: ממשלת ישראל תמכור את מניותיה תן בחברת דשנים וחומרים כימיים ותמיר אר ישראל בחוץ-לארץ.

לפני הממשלה הובאה התכנית במילואה: כדי להבטיח את פרעון החוב של 350 מליון דולאר לרוכשי איגרות מלחה הפיתוח, תחליף ממשלת ישראל, בבוא יום הפרעון, את איגרות החוב של המלחה במניות ממשלתיות של מפעלים כלכליים מבוססים כדי לשכנע את המלחים היהודים להסכים לקבל את כספם במניות-מפעלים ולא ב' כסף מומן, תבטיח להם הממשלה תנאים טובים יותר, תשכנע אותם במאונים ובאר תות ומופתים אחיים כי המניות אשר ממשלת ישראל מוכנה להחר עליהן לטובתם עולות בערכן על ערכן הנומינאלי של אגרות החוב, שיכשו בשעתו ושאת תמורתן במזומנים יוציא האוצר הישראלי לצרכיו. אשכול הביא תוכנית מפורטת לביטוח הצעתו: הממשלה תחתך על חלק ממניותיה בשורה ארוכה של מפעלי-סיד כלכליים. הרשימה כללה את מניות חברת החשמל הא"י בע"מ, חברת צינור הנפט תל-אביב— חיפה, מיליות דלק בשרות צ"מ, מניות חברת צ"מ בע"מ, מניות חברת הדלק הלאומית בע"מ, מניות חברת ארנע בע"מ, חברת דשנים וחומרים כימיים בע"מ, ואף קרקעות המדינה.

השרים הגידו את ראשם לחיוב, גם אלה מביניהם, שאינם מתלהבים ביותר להעברת מפעלים כלכליים מבעלות הממשלה להון פרטי זר, הבינו כי עליהם לקצור עתה את מה שאשכול וצורני זרעו במשך כל ה' שנים: בניגוד לכספי המגבית שבזבזו ביד רחבה כשהלקים גדולים מהם זורמים לק"ב פותיהם של מפלגות השרים, התחייב האוצר במפורש להחזיר לנותניהם את כספי מלחה הפיתוח, אותם להחזיר ברביית הוצעה וה' סמלית של 4 אחוזים לשנה. לא היה מנוס מן ההחלטה לאשר בחיוב את המוצא ש' הציג אשכול, מחוסר כל ברירה אחרת.

אולם אשכול לא גילה את הכל בבת אחת. אחרי שיקרי הצעתו התקבלו כללית, יצא המרצע מן השק: בעוד שאת מניותיהן של 11 חברות ממשלתיות, מחברת ק"ב ה' נפט תל-אביב—חיפה ועד חברת החשמל, התכונן הוא להוציא למכירה בערך כולל של 13.5 מליון לירות בלבד, כלומר כמות מניות זעומה מכל חברה וחברה, שהרוב (וההכרעה) בהן ישרא בבעלות עליונה של המדינה — הביא אשכול לאישורה של ה' ממשלה הצעה מפחיעה נוספת: הוא הציג לאשר את מכירת כל חלקה של הממשלה בחברת דשנים וחומרים כימיים בע"מ. "עלינו לעודד משיכת הון זר לישראל", נימק אשכול הצעתו, "ישנה קבוצת בעלי-הון המוכנה להמיר את אגרות מלחה הפיתוח בערך כולל של 22 מליון לירות, תמורת מניות הממשלה בחברת דשנים וחומרים כימיים. זהו הישג עצום במאמציו למצוא הון פרטי מחוץ-לארץ. יש לקחת כי ב' עקבות קבוצה גדולה זאת יתארגנו עוד קבוצות, שיארו בהשקעת הון בישראל לא רק עסק מכניס רוחים אלא גם מפעל לאומי חשוב..."

★ ★ ★

המשקיע לא יפסיד לעולם

יש רי המבשרה לא הסתירו את תמ' הונם למשמע הצעתו של אשכול. הם ביקשו ממנו פרטים נוספים על העסקה,

במדינה

העם

מטרה מספר 1

איש אינו יודע מה גרם יותר ליצירת הגטו היהודי באירופה: שאיפתם של היהודים לחיות יחדיו ולהיבדל מן הגויים, או שאיפתם של הגויים להימנע ממגע עם היהודים שחיו בקרבם. שני הגורמים פעלו, מן הסתם, ביחד.

זמן רב לפני שהאפיפיור פאול הרביעי דרש בשנת 1555 לכוון הפרדה רשמית לרובעים המיוחדים היהודים, כבר היו קיימים הגטאות ברוב ערי איטליה וגרמניה. הם היו לפחות בחלקם פרי רצונם החופשי של היהודים עצמם לחיות חיים אוטונומיים ומשותפים בינם לבין עצמם.

גטו ממלכתי. השבוע הודיע המדינאי הבינלאומי מסי' 1 הודעה שהפרידה רשמית בין ישראל לבין שאר מדינות המרחב. דאג האמריקאי הכריז כי שיחותיו עם מנהיגי ישראל שונות במהותן משיחותיו עם מנהיגים ערביים, מאחר שעניני המרחב, שהטיפול בהם הוטל עליו מטעם עצרת האו"ם, נוגעים לערבים בלבד.

בישראל גבר הרוגז על הודעה זו. אולם האמריקאי לא אמר אלא מה שנאמר כבר פעמים בלתי-ספורות על-ידי מנהיגי ישראל עצמם: ישראל שייכת למעשה לאירופה, שהיא מדינה "מתיכונת" ולא "מזרח-תיכונת". שיש להספח אותה לשוק האירופי המשותף, ועוד.

הציונות נולדה כדי להוציא את היהודים מן הגטו. אולם בסוף שנת תש"ח היה נדמה שהצליחה רק להכניס אותם לגטו משותף גדול יותר, בעל מעמד ממלכתי. שבירתו של גטו זה ויציאת ישראל למרחב היא, בלי ספק, המשימה מספר אחד לקראת שנת תש"ט.

הממשלה

ימים ויראים

פעמיים-שלוש בשנה מתנערת המכונה המטורבלת של משרד הדתות, ויוצאת לפעור לה קדחתנית. בעיקר ניכרת הפעילות הקדור שה לקראת הימים הנוראים. בשבועות אלה מוציא משרד הדתות תקציב של רבבות לירות על מחזורי תפילה, שופרות, הקציבות לחוננים ונואמים, שיפוץ בתי כנסת, לצאן הנאמנים ברור כי מבול הברכה מגיע אליהם בת חכם האדיב של שר הדתות ומפי לגתו הדתית.

הדבר היה ברור גם לעסקי מפא"י. כל עוד ישבו הדתיים בקואליציה, הבינו עסקנים אלה כי זהו חלקם בחלוקת השלל, וכי יש לתת לדתיים אשר לאלוהים. אולם מאחר ושר הדתות אינו עתה אחר מאשר דויד בן-גוריון, התמרמרו עסקני מפלגתו על ה' כבוד והאהדה הממשיכים לעטר את ראש המפלגה הדתית, בשל פעולות משרד ה' דתות.

לתשומת לבו של בן-גוריון הובאה הידיעה המזורה, כי גם בהיות הדתיים מחוץ לק"ב אליציה המשיכו לחלוש על פעולות המשרד. בהיכיל שלמה המפואר, מרחק עשרות מטרים בלבד ממשרד הדתות בירושלים, ישב קבע ד"ר זרח ורהפטיג, סגן שר הדתות לשעבר, והבוס האמיתי של המשרד. אליו, במשך כל שעות העבודה, באו פקידו המשרד להתייעץ בשאלות חשובות של ניהול משרד הדתות.

הפקידות הנמוכה והמנגנון הכללי, אשר מונו בימי השרים הדתיים על טהרת הכשרות המפלגתית, לא הוחלפו. הם המשיכו לספל בענייני משרדם כאילו דויד בן-גוריון חבש כיפה ושילם מט למפלגה הדתית-לאומית.

רמז לדתיים. לתיוקן מצב זה דרשו עסקני מפא"י מביגי שיקח את העניינים לדיימ, או אים אינו פנוי לעסקי שמיים יטיל את הניהול המעשי של המשרד על איש מפא"י נאמן. ההצעה הממשית: למנות את ח"כ ישראל ישעיהו לסגן שר — או אפילו לשר — הדתות. ישעיהו ("ביגי של התימנים"), אשר השפעתו בקרב עיתו סבלה במשך השנים מחתירת הרבנים, היה זוכה בצורה זו להשפעה ולשליטה על אותם רבנים, מקבל בחזרה את מעמדו כאיש מספר 1 של העדה התימנית. בעזרתו היתה מסא"י גם מפקה את ההגזה הפוליטית המגיעה לה, בכוח התקציבים אשר משרד הדתות מחלק.

אלא שהנימוק המפלגתי לא יכול היה (המשך בעמוד 10)

• השם האיטלקי "גטו" ניתן לראשונה לרובע היחודי בדומא.

המניע והעובדי

עקרונות

הפעולה השמית

אומה חדשה * השתרשות ברוחב * החטיבה האפראסית * משטר דימוקראטי * חילוני * ריניסאנס תרבותי * חיסול הכלכלה הטפילית * הפעולה השמית

המחיר 500 פרוסה - להשיג בכל הקוסקים



ברכותינו הנאמנות לשנה החדשה

מפלי ניב

אמריקאים ישראלים בע"מ